

תוכן העניינים

פרק 1

סקירה כללית על הבדיקה הגופנית ועל
בירור הרקע הרפואי 1

פרק 2

הריאיון והרקע הרפואי 18

פרק 3

הסקת מסקנות, אומדן וקביעת
תוכנית 26

פרק 4

התחלת הבדיקה הגופנית: סקר כללי
וסימנים חיוניים 37

פרק 5

העור, השיער והציפורניים 58

פרק 6

הראש והצוואר 69

פרק 7

החזה והריאות 95

פרק 8

מערכת הלב וכלי הדם 113

פרק 9

השדיים ובתי-השחי 130

פרק 10

הבטן 140

פרק 11

איברי המין הגבריים ובקעים 159

פרק 12

איברי המין הנשיים 170

פרק 13

פי-הטבעת, החלחולת והערמונית 184

פרק 14

מערכת כלי הדם ההיקפית 189

פרק 15

מערכת השלד והשרירים 198

פרק 16

מערכת העצבים: מצב מנטלי
והתנהגות 228

פרק 17

מערכת העצבים: עצבי הגולגולת,
המערכת המוטורית, המערכת
התחושתית והחזרים 240

פרק 18

אומדן של ילדים: מינקות עד גיל
ההתבגרות 269

פרק 19

האישה ההרה 308

פרק 20

המטופל הקשיש 319

מפתח ערכים (אינדקס) 341

הקדמה

בייטס, אומדן גופני, המדריך המרוכז מרכז באופן ממוקד, נוח ותמציתי את הנושאים הקשורים לבדיקה הגופנית ולהערכה הקלינית. הספר –

- מדריך כיצד לראיין את המטופל ולקבל את המידע לגבי הרקע הרפואי שלו;
- מכיל תמונות ותרשימים לגבי הבדיקות האומדניות השונות;
- מצביע בעבור הלומד על הממצאים העיקריים והאופייניים;
- מדריך את הלומדים לגבי טכניקות הבדיקה וההערכה המיוחדות למצבים ספציפיים;
- מעניק כלים תכליתיים לפירוש הממצאים ולקביעת האבחנה.

ניתן להשתמש במדריך בייטס המרוכז בכמה אופנים:

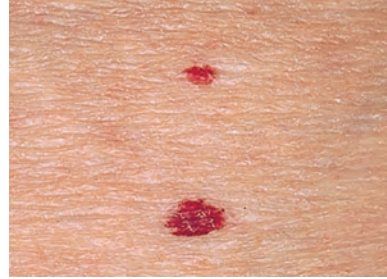
- לסקור וליצור מאגר של תוכן, רקע והיסטוריה רפואיים;
- לסקור ולחזור על טכניקות הבדיקה השונות – אם באמצעות למידה של נושא או פרק אחד, ואם על-ידי שילוב הגישות והבדיקות לגבי מערכות הגוף ואזורי הגוף השונים (ראו פרק 1);
- לסקור מגוון של מקרים אופייניים ומבחר של מקרים חריגים (מטפל אשר יודע מה לחפש ולמה להיות קשוב וערני, אבחנותיו וטיפולו מדויקים וטובים יותר);
- למצוא שיטות מיוחדות כאשר עולה הצורך בכך (בפרקים רבים יש סעיף מיוחד המפרט שיטות מיוחדות);
- לחפש הפניות למידע נוסף לגבי ממצאים אפשריים הקשורים למקרים אופייניים ולא-אופייניים.

בייטס, אומדן גופני, המדריך המרוכז, לא נועד להיות המקור המרכזי ללימוד מיומנויות של אומדן ואיסוף מידע קליני. רמת הפירוט בו אינה מספקת למטרה זו. מטרתו היא לאפשר גישה מהירה ונוחה למידע מרכזי, לרענן מידע ולמקדו.

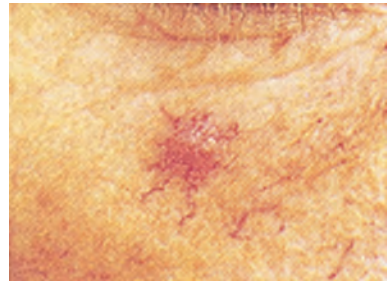
טבלה 4-5 ■ נגעים של כלי דם ונגעים ארגמתיים (purpuric) בעור

נגע

שאת כלי דם בצורת דובדבן
(cherry angioma)

שאת כלי דם בצורת עכבישי
(spider angioma)

וריד עכבישי (spider vein)

פטכיה וארגמנת (פורפורה)

מאפיינים

מראה: אדום בהיר או בגוון רובין, עשוי לקבל גוון חום עם הגיל; 1-3 מ"מ; מעוגל, שטוח, לעיתים מורם; עשוי להיות מוקף בהילה בהירה פיזור: מצוי בחזה ועל הגפיים משמעות: כלום; ניכרת עלייה במספר הנגעים ובגודלם עם ההזדקנות

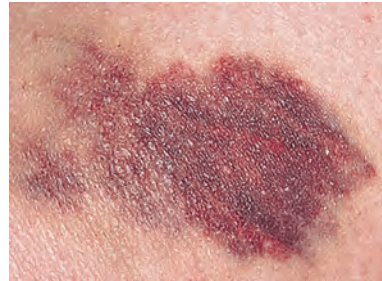
מראה: אדום אש; מגודל קטן מאוד ועד 2 ס"מ; גוף מרכזי, לעיתים מורם, שולח קרניים עם אדמנת (erythema). פיזור: פנים, צוואר, זרועות וחזה עליון, כמעט לעולם לא מתחת למותניים משמעות: מחלות כבד, היריון, מחסור בוויטמין B₁₂; תקין אצל חלק מהאנשים

מראה: כחלחל; משתנה בגודלו מקטן מאוד ועד לסנטימטרים אחדים; יכול לדמות לעכביש או להיות ישר, לא-סדיר או מפותל פיזור: לרוב על הרגליים, קרוב לוורידים; גם על החזה הקדמי משמעות: לרוב מתלווה לעליית לחץ בוורידים השטחיים, כמו בדליות

מראה: אדום כהה או סגול אדמדם; דוהה עם הזמן; 1-3 מ"מ או יותר; מעוגל, לעיתים לא-סדיר, שטוח פיזור: משתנה משמעות: דם מחוץ לכלי הדם; עשוי לרמז על הפרעת דימום, או במקרה של פטכיות – על תסחיף לעור

(המשך טבלה 5-4)

שטף-דם תת-עורי (אכימוזיס)

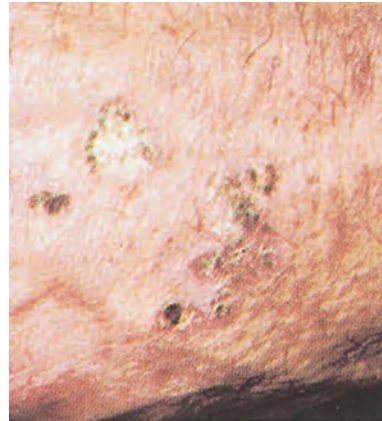

מראה: סגול או כחול סגלגל, דוהה לירוק, לצהוב ולחום עם הזמן; גדול יותר מפטכיה; מעוגל, אליפטי או לא-סדיר
פיזור: משתנה
משמעות: דם מחוץ לכלי הדם; לרוב משני למכה או לחבלה; קיים גם בהפרעות דימום

טבלה 5-5 ■ גידולים עוריים

קרנת עור קריניתית (actinic keratoses)

– חטטית (פפולה) שטחית שטוחה המכוסה בקשקש. לרוב הנגעים מרובים; יכולים להיות עגולים או בעלי שוליים לא-סדירים; ורודים, חומים או אפורים. הם מופיעים על עור החשוף לשמש אצל מבוגרים בעלי עור בהיר. אף שהם שפירים, אחד מכל אלף בשנה ייהפך לקרצינומה של תאי קשקש (squamous cell carcinoma) (גדילה מהירה, התקשות, אודם בבסיס והתכייבות מגבירים את החשד לגידול).
בדרך-כלל מופיעים על הפנים ובידיים.

קרנת עור מפרישת חלב (seborrheic keratoses)

(keratoses) – נפוץ, שפיר, צהבהב עד חום, נגעים מורמים בעלי מרקם מעט שומני וקטיפתי או מיובל, ונראה כאילו הוא דבוק על העור. אצל מבוגרים יש לרוב נגעים רבים המפוזרים באופן סימטרי על החזה, אך הם יכולים להופיע גם על הפנים ובמקומות אחרים. אצל שחורים הם עשויים להופיע כחטטיות (פפולות) קטנות בעלי פיגמנטציה עזה על הלחיים והרקות (dermatosis papulosa nigra).

(המשך)

מפתח ערכים (אינדקס)

- א**
- אב-העורקים ראו גם מסתם אב-העורקים 9, 95,
150
הקשתה של 281
מפותל ומסויד 333
מפרצת של 95, 104, 113, 334
אב-העורקים הבטני, מפרצת של 334
אבחנות, קביעת 26-30
אבחנתית, השערה 16
אָבָל ראו התאבלות
אבנים בכיס המרה 142
אבצס ראו מורסה
אגודל, הרחקת ה- 219
אגופוניה 101
אגורפוניה 237
אגן
בדיקה בהיריון 316-318
בדיקה אצל קשישים 334-335
כאב גב המוקרן מה- 222
מחלה דלקתית של ה- (PID) 176
רפיון של רצפת ה- 182
אדום, החזר 75
אדמס, מבחן הכיפוף על-שם 289
אדנומות בשלב ההנקה 131
אובדנות 230, 232
אובטורטור, סימן 153
אובייקטיבי, מידע 1
אובססיבית-כפייתית, הפרעה (OCD) 237
אושות
בבטן 146-147, 335
דיאסטוליות 121, 128-129
דקרשצ'נדו 121
בלב
גורמים סבירים ל- 128-129
דרגות של 122
בהיריון 313
זיהוי 120-123
אצל ילדים 287, 302-303
אצל קשישים 333
סיסטוליות 120, 123, 128
בעורק התרדמה 118, 333
- קרשצ'נדו 121
קרשצ'נדו-דקרשצ'נדו 121
בְּרִיאָה 100
שטוחות 121
אוזניים ראו גם איבוד שמיעה; שמיעה
בדיקה של ה- 8, 77-78
דלקת אוזן חיצונית 71, 77, 286
דלקת אוזן תיכונה 71, 77, 285-286
אצל ילדים 278, 285-286
כאב 71
מחלות 89-90
אצל קשישים 332, 337
רישום ממצאי הבדיקה 80, 291
רקע רפואי של ה- 5, 71
שעווה ב- 77, 332
אוטונומיה 24
אוטוסקופ פנאומטי 285-286
אוטם שריר הלב 104, 113, 141
אולקרנון ראו זין המרפק
אומדן 26-36
ארגון המידע לצורך 30
בחירת בדיקות ב- 31-33
של ידע 233
עצות ל- 31
רישום 33-35, 47
ורשימת בעיות 36
תהליך של 26-27
תיאור מקרה של 27, 30
DIAPERS 326
אוסטאוארתריטיס ראו דלקת פרקים, ניוונית
אוסטאופורוזיס ראו דלדול עצם
אופטי
דיסק 75, 76, 86-87
ניוון ראו אטרופיה של עצב הראייה
אופתלמוסקופ 75, 76
אוצר-מילים, אומדן 233
אור, החזר 76
אורגזמה 160
אורח חיים, הָרְגָלִים של 4, 116, 117
אורטולני, מבחן 282
אורינית ברמה נמוכה 20
אורכיטיס ראו דלקת אשכים

342 ■ מפתח ערכים (אינדקס)

אלרגיות	אורתופנאה ראו קשיי נשימה בשכיבה
אצל ילדים 270	אחיה 336, 248
נזלת אלרגית (קדחת השחת) 71	אטלקטיזיס ראו תמט ריאה
רקע של 3, 2	אטמות אף 278
אמפתיה 17-18	אטקטייה 262, 250, 242
אמצעי, לחץ על עצב (תסמונת מנהרת שורש	אטרופיה של עצב הראייה 87
כף-היד) 218, 207	איבוד שמיעה הולכת/עצבי 246, 90, 78, 71
אמתחת (בורסה) (הגדרה) ראו גם דלקת אמתחת וכן	איבוד שמיעה וחירשות
אמתחות ספציפיות 198	דפוסים של 90
אנגיואדמה ראו בצקת, כלי דם	אצל קשישים 72
אנגיומה ראו שאת כלי דם	ךאיון של מטופל עם 21-20
אנדוקריניות, הפרעות 6, 275	רקע של 71
אנדרוגן, גידולים מייצרי 334	איברי מין ראו גם בדיקת איברי המין
אנהדוניה 230	חתכים ב- 289
אנורקטייה נרבוזה 37, 48, 171	יבלות ב- 178, 165, 161
אנטיגן סגולי של הערמונית, בדיקת (PSA) 185	לא-ברורים 282
אנטרופיון ראו תמזות	שלבקת (הרפס) ב- 178, 165, 161
אנמיה של היריון 312	איות אחורנית 233
אסבסטוזיס 107	איידס, זיהום ב-HIV 21, 64, 161, 172, 173
אסטיגמטיזם 82	אימפוטנציה ראו אין-אונות
אסטרונגן, גידולים מייצרי 334	אין-אונות 160
אסטריקסיס 257	אינטליגנציה ראו מוגבלות שכלית
אסתמה ראו קצרת	אי-ספיקה ורידית 197
אף	אי-ספיקה עורקית 196, 197
בדיקה של ה- 8, 78	אי-ספיקה של המסתם הדו-צניפי (מיטרלי) 120
גודש ב- 71	אי-ספיקה של מסתם אב-העורקים 50, 51, 118,
דימום מה- 71	122, 120, 119
זליגת הפרשות לגרון 108	אי-ספיקת לב גדשתית ראו גם כשל לבבי 119, 281
אצל נשים הרות 312	אישונים 73-74, 268
אצל קשישים 338	אי-שליטה במתן שתן
רישום תוצאות הבדיקה 80, 291	סוגים של 143-144, 156-157
רקע רפואי של ה- 5, 71	אצל קשישים 326, 327, 337
אצל תינוקות 278	אכילה, הפרעות 37, 48
אפגר ראו ציון APGAR	אכימוזיס ראו שטף-דם תת-עורי
אפטרופוס ראו בא-כוח לענייני טיפול רפואי	אל-וסת ראו גם הפסקת וסת 171
אפוניה 236	אלטרנטיבית ראו רפואה משלימה
אפור, חומר 240	אלימות במשפחה 22-23, 310-311
אפזיה 231, 232, 236, 340	אליפטיים, מפרקים 199
אפידרמיס, ציסטה דמוית 57, 166, 178, 277	אלכוהול ראו שימוש לרעה, באלכוהול
אפיזודה ציקלותימית 236	אלכוהוליזם, שאלות לאבחון 22, 144
אפיזודה של מניה 235	אלכוהולית
אפיזודה של תת-מניה (היפומניה) 236	דלקת כבד 141, 142
אפיזיוטומיה ראו חיתוך חיץ	שחמת 142
אפיסקלריטיס ראו דלקת עילית לובן העין	אלן, מבחן 194
אפיקונדייל 206	אלצהיימר, מחלת 325